

SPRÅKNÄMNDEN FÖR FINLÄNDSKA TECKENSPRÅK – det 83:e mötet

tid tisdagen den 14 juni 2022, kl. 10.06–15.11

plats Finlands Dövas Förbund, Stora mötesrummet A3.44, 3:e våningen, Ljusa huset, Helsingfors (hybridmöte)

närvarande:

medlemmar	Sanna Paasonen	Zoom-deltagare
	Mari Virtanen	mötets ordförande
	Janne Kankkonen	
	Pekka Pasanen	
	Thomas Sandholm	Zoom-deltagare
	Lena Wenman	

sekreterare Maria Andersson-Koski
Leena Savolainen

gäster	Jenny Derghokasian	Finlands Dövas Förbund, Zoom-deltagare
	Päivi Mäntylä	Finlands Dövas Förbund
	Marika Rönnerberg	Finlands Dövas Förbund, § 8, Zoom-deltagare
	Pia Taalas	Finlands Dövas Förbund, § 6
	Riitta Vivolin-Karén	Finlands Dövas Förbund, § 9

tolkar	Hannaliisa Huhtinen	
	Tarja Sandholm	
	Tiina Saarijärvi-Kivelä	tolkstuderande

frånvarande:

medlem	Laura Kanto
	Elin Westerlund

PROTOKOLL

§ 1 Mötet öppnas

Eftersom nämndens ordförande Sanna Paasonen deltog på distans, beslöt vi på förhand att vice ordförande skulle fungera som mötesordförande. Vice ordförande Mari Virtanen öppnade mötet kl. 10.06.

§ 2 Mötets laglighet och beslutsföret

Ordföranden konstaterade att mötet var lagenligt sammankallat och beslutsfört.

§ 3 Mötets föredragningslista

Föredragningslistan godkändes utan ändringar.

§ 4 Justering av föregående mötesprotokoll

- a) Vi justerade det finska och svenska protokollet från föregående möte (det 82:a mötet, 12.4.2022). Båda protokollen godkändes utan ändringar.
- b) Vi diskuterade sammanfattningen på finskt teckenspråk från det föregående mötet som medlemmarna fått bekanta sig med på förhand.

Päivi Mäntylä sammanställde den första sammanfattningen på finskt teckenspråk och beskrev arbetsprocessen som följande: "Jag gjorde sammanfattningen dagen efter mötet då jag ännu hade allt i färskt minne. Det kändes avslappnat att sammanställa sammanfattningen direkt på teckenspråk. Jag jämför alltså med att jag tidigare översatt hela protokollet från finska. Nu föll hela översättningsprocessen bort."

Medlemmarna ansåg att sammandragets språkdräkt var utomordentlig. Videon var tydlig och lättbegriplig. Några plock ur diskussionen om processens delområden:

- Teckna rubriker och deltagarnas namn?
Bland nämndmedlemmarna fanns en önskan om att deltagares namn också skulle bokstaveras eller visas som text i samband med att persontecknen tecknas på videon. Många önskade därtill att paragrafernas rubriker skulle synas som text. Det fanns däremot delade åsikter om ifall rubrikerna också skulle tecknas.
- Översättning till finska
Sammanfattningens finska version hade gjorts som undertextning. Eftersom processen att skriva undertexter är så arbetsdryg, gavs ett förslag om att följande sammandrag i stället åtföljs av en separat finsk översättning som publiceras vid sidan av videon. På så vis kan man jämföra arbetsmängden som de två arbetssätten kräver.
- Sammanfattningens längd
Den tecknade sammanfattningen kunde vara något mer komprimerad. Frågan kan dock diskuteras med nämndens medlemmar och förbundets språkrådgivare.
- Justering av sammanfattning innan publicering
Beslut 1. Då nämnden enats om den tecknade sammanfattningens form, inleder

vi en praxis där medlemmarna turvis, i alfabetisk ordning, justerar sammanfattningen innan publicering. Före denna praxis införs justeras sammanfattningen på efterföljande möte.

- Översättning till svenska, sammanfattning på finlandssvenskt teckenspråk
Det pågår fortsatta förhandlingarna om hur mycket tid förbundets arbetare kan lägga på Teckenspråksnämndens dokument. Därför framställs tills vidare inga andra språkversioner av sammanfattningen.

c) Protokollen 75–79 på finskt teckenspråk

- Fem äldre protokoll (75/19.5.2020 – 76/9.10.2020 – 77/1.12.2020 – 78/11.2.2021 – 79/5.5.2021) har inte översatts till finskt teckenspråk.
- **Beslut 2.** Vi beslöt att sekreterare Leena Savolainen justerar protokollen på finskt teckenspråk, varefter de kan publiceras. Eventuella ändringar förs in t.ex. i form av separata videor.

d) Nämndens interna kommunikation utanför mötestid

- Vi enades om nämndens Whatsapp-grupp fungerar som den primära kommunikationskanalen utanför mötestid. I gruppen kan alla nämndens medlemmar dela nyheter och inleda diskussioner som berör nämndens arbete. E-post används för att informera om större ärenden och ärenden där utomstående personer inkluderas.
- Facebook-kontot [Viittomakielyö / Teckenspråksarbete](#) lyftes också fram som en möjlig informationskanal för nämndens arbete.

§ 5 Val av person som gör det teckenspråkiga mötesreferatet

Vi konstaterade att det teckenspråkiga mötesreferatet ersätts av den omfattande sammanfattningen på finskt teckenspråk.

§ 6 SignWiki: materialinsamling och redaktionellt arbete

Ordboksredaktör Janne Kankkonen och Signwiki-koordinator Pia Taalas från Finlands Dövas Förbund presenterade Signwikiarbetet på finlandssvenskt och finskt teckenspråk (<https://finssl.signwiki.org/>, <https://finsl.signwiki.org>). Ett sammandrag av presentationerna, se [bilaga 1](#).

§ 7 Språknämnderna besökte delegationsmötet för Institutet för de inhemska språken

[Delegationen för Institutet för de inhemska språken](#) hade bjudit in ordförande och sekreterare från alla språknämnder till sitt möte 6.6.2022. På mötet presenterade ordförandena i korthet aktuella ärenden inom den egna språknämnden. Sanna Paasonen presenterade Teckenspråksnämnden på distans och Leena Savolainen deltog på plats. Efter Teckenspråksnämnden presentationen ställdes två frågor. Den ena berörde språkundervisningens koppling till hörselstatus och den andra döva tolkars arbete.

Språknämnden för de samiska språken har haft en längre paus i verksamheten. Orsaken till pausen är att motsvarande arbete görs inom [Det samiska språkrådet](#) som lyder under Sametinget, samt inom det samnordiska [Sámi Giellagáldu](#). För närvarande förbättras och ökas synligheten för samiskt informations- och kulturmaterial i [Nationalbibliotekets projekts](#) som finansieras av Alfred Kordelins stiftelse.

Finska språknämnden lyfte bland annat fram teman som språklig medvetenhet, tillgänglighet i digitala tjänster och respekt i sin treårsplan. Ytterligare påtalade språknämnden ett behov av flerspråkiga modeller och lätt språk i det finländska samhället. Lätt språk omnämns inte i finsk lagstiftning vilket bland annat leder till oklarheter kring vem som egentligen har ansvar för att använda och utveckla lätt språk.

Svenska språknämnden i Finland hade inte gjort upp en treårsplan. Som ett stort tema hade ändå valts arbete för att förbättra attityderna till svenskan i Finland. Som en stor utmaning på fältet lyftes också fram den stora bristen på yrkeskunniga svenskspråkiga språkarbetare i Finland.

Språknämnden för romani hade ingen representant på mötet. Matti Räsänen, specialsakkunnig vid Språkinstitutet, meddelade att nämnden primärt behandlar språkpolitiska teman. Tidigare fokuserade språknämnden för romani på ordböjning och grammatik.

På delegationens möte ombads språknämnderna diskutera ärenden som Språkinstitutet kunde lyfta fram i samband med språkligt påverkansarbete inför Finlands kommande regeringsprogram. En annan förfrågan från delegationen rörde förslag på ärenden som kan behandlas under ett gemensamt möte för alla språknämnder. Under delegationsmötet föreslogs redan två ärenden: språknämndernas protokollpraxis och Statsrådets språkpolitiska program (för övriga språk än svenska och finska).

Beslut 3: Teckenspråknämnden beslöt att återkomma till delegationens två önskemål i samband med följande möte.

§ 8 Döva tolkars ställning i FPA:s tolktjänst

Adressen [Döva tolkars ställning i FPA:s tolktjänst](#) sändes till FPA 8.4.2022 och besvarades per epost av kompetenscentrerchefen Mikko Toivanen 13.5.2022. Teckenspråknämnden fick ta del av FPA:s svar (på finska). Marika Rönnerberg, specialsakkunnig vid Finlands Dövas Förbund, var inbjuden till mötet för att berätta om ärendet. Adressen fick närmare 750 underskrifter och den skickades också till Social- och hälsovårdsministeriet, Arbets- och näringsministeriet, Diskrimineringsombudsmannen och Människorättscentret.

I FPA:s svar uppges att inget skett som skulle ha försvagat döva tolkars ställning som producenter av tolktjänster. Trots detta betonar Rönnerberg att Finlands Dövas Förbund, särskilt efter 2017, kontaktats ett flertal gånger angående döva tolkars försämrade

arbetsvillkor och tillgänglighet. Förbundet har också upprepade gånger påtalat utmaningarna för FPA utan att få gehör och funderar nu på hur saken kunde föras vidare.

Är juridisk konsultation följande steg? Denna fråga har förbundet övervägt tillsammans med andra aktörer som arbetat med ärendet. Flera organisationer har också tillsammans föreslagit för Social- och hälsovårdsministeriet att tolktjänsten omgående borde utvärderas som helhet.

§ 9 Hur underlätta navigeringen i teckenspråkigt videomaterial?

Riitta Vivolin-Karen från [Teckenspråkiga biblioteket](#) (Finlands Dövas Förbund) gästade mötet för att diskutera videotekniska lösningar inom biblioteket. Vivolin-Karen lyfte fram att det är väldigt många faktorer som inverkar på vad biblioteket erbjuder. För det första är videotekniska lösningar bundna till vad företaget som tar hand om videorna erbjuder för möjligheter. För närvarande använder sig Teckenspråkiga av två företag: ett som tar hand om videorna och ett annat som upprätthåller webbsidan. Då biblioteket nu söker efter nya potentiella företag som kunde ta hand om Teckenspråkiga bibliotekets tjänster som helhet, har detta visat sig vara en mycket utmanande uppgift. Både på grund av ekonomiska ramar men också i och med Teckenspråkiga bibliotekets specifika behov.

För Teckenspråkiga biblioteket är det till exempel särskilt viktigt att upphovsrätten till allt material bevaras. Därtill ska ingen reklam dyka upp på biblioteket sida vilket gör att kostnadsfria videotjänster som Youtube inte är ett alternativ. Slutligen betonade Vivolin-Karen att både Teckenspråkiga biblioteket och Finlands Dövas Förbund noga följer Regionalförvaltningsverkets strikta [tillgänglighetskrav](#) som föreskriver att alla videor ska göras tillgängliga genom textning.

Nämndens medlemmar konstaterade att teknikens värld ständigt förändras och att det är omöjligt att hitta en ideallösning som skulle svara på alla behov.

I relation till nämndens nya sammandrag på finskt teckenspråk väcktes några frågor:

- Ska sammandraget sparas som separata videoklipp eller som en längre video? En längre video kunde indelas i kapitel så att namnen på avsnitten syns då man för kursorn över videon.
- En fråga som ställdes var också ifall sammandraget ska textas och till vilka språk. En del nämndmedlemmar var av åsikten att textning stör tittaren i teckenspråkiga videor och förespråkade därför att en separat översättning publiceras vid sidan av videon.
- Medlemmar konstaterade därtill att Teckenspråksnämnden måste prioritera ett arbetssätt som är så lätt och tidseffektivt som möjligt. Därför föreslogs det att nämnden kan testa olika sätt att producera det tecknade sammandraget för att se vad känns smidigast.

§ 10 Förkortningar för finskt och finlandssvenskt teckenspråk på skriven finska och svenska

På begäran av Karin Hoyer (Jyväskylä universitet) diskuterade Teckenspråksnämnden förkortningar för finskt och finlandssvenskt teckenspråk på finska och svenska. Hoyers

begäran föranleddes av att Teckenspråksnämndens tidigare [rekommendation \(29.3.2016\)](#) av förkortningen *fisv. tsp.* för finlandssvenskt teckenspråk och *fi. tsp.* för finskt teckenspråk har upplevts som osmidiga. Därför föreslår Hoyer förkortningar FSTS och FTS för finlandssvenskt och finskt teckenspråk, i enlighet med STS som används som förkortning för svenskt teckenspråk i Sverige.

Inför diskussionen hade sekreterarna sammanställt en förteckning över olika teckenspråk och deras förkortningar på olika språk (se [bilaga 2](#)). Nämnden konstaterade att Hoyers förslag följer modellen för hur andra nordiska teckenspråk förkortas i skrift. Även de finska förkortningarna SVK och SRVK följer den nordiska modellen, medan de tidigare rekommenderade förkortningarna *fisv. tsp.* och *fi. tsp.* avviker.

Nämndens medlemmar var eniga om att kortformerna SVK och SRVK är väletablerade på finska och också framöver ska användas för att referera till teckenspråken i skriven finska. På svenska fick förkortningen FSTS understöd bland nämndens finlandssvenska representanter. Däremot uppstod det en diskussion om ifall det finns risk för att förkortningen FTS för finskt teckenspråk sammanblandas med den ortografiskt närliggande förkortningen FST som står för Finlandssvenska teckenspråkiga r.f. För att särskilja förkortningarna föreslog Janne Kankkonen förkortningen FITS för finskt teckenspråk medan Jenny Derghokasian föreslog alternativen FINTS och FINSTS.

Beslut 4: På finska rekommenderas även framöver de etablerade förkortningarna SVK och SRVK för teckenspråken. Angående de svenska förkortningarna beslöt nämnden att återuppta frågan på följande möte efter att nämndens medlemmar hört sig för bland språkanvändare.

§ 11 Övriga ärenden

Utbildningsstyrelsen (UBS) har kommit med ett förslag om att grunda en arbetsgrupp för aktuella teckenspråksärenden (se Finlands Dövas Förbunds nyhet på finska och finskt teckenspråk [25.4.2022](#)). Arbetsgruppen ska bestå av experter från teckenspråksfältet som sammankallas till att bland annat diskutera hur tillgängligheten på teckenspråkigt undervisningsmaterial kunde förbättras. Teckenspråksnämnden har bidragit till att synliggöra teckenspråkens situation inom Utbildningsstyrelsen genom ett öppet brev ([9.4.2021](#)) som UBS besvarade ([6.8.2021](#)) efter att deras representanter gästade Teckenspråksnämnden (5.5.2021). Mer information om arbetsgruppen väntas under hösten.

§ 12 Meddelanden

- a) Nordiska teckenspråksnätverket sammanträdde i Oslo [18–20.5.2022](#). På plats fanns representanter för alla åtta nordiska teckenspråk. Finskt och finlandssvenskt teckenspråk representerades av Leena Savolainen och Annika Aalto från Finlands Dövas Förbund. På mötet fattade nätverket beslut om att stödja de hotade språken färöiskt och grönländskt teckenspråk.
- b) Dövas nationella kulturdagar ordnades i Joensuu 27–29.5.2022.

- c) Svenska språknämnden i Finland firade sitt 80-årsjubileum 1.6.2022. Sekreterare Maria Andersson-Koski representerade Teckenspråknämnden under tillställningen.
- d) Forskningsprojektet Lätt finlandssvenska – en språkform för minoriteter inom minoriteten ordnade ett kickoff-seminarium 24.5.2022. Som ett delprojekt undersöker Satu Siltaloppi innebörden av "lätt teckenspråk" med utgångspunkt i finlandssvenskt teckenspråk.
- e) Tarja Kontturi (2022) vid Jyväskylä universitet ha skrivit magisteruppsatsen [Kohti selkeämpää viittomista : miten viittomista muutetaan, kun keskustelukumppanina on vain vähän tai jollakin tapaa rajatusti suomalaista viittomakieltä osaava viittomakielinen henkilö?](#) om lätt teckenspråk.

§ 13 Följande möte

Sekreterarna sänder en Doodle-förfrågan om tidpunkten för höstens två möten.

§ 14 Mötet avslutas

Mötets ordförande avslutade mötet kl. 15.11.

Bevittnas

Maria Andersson-Koski
sekreterare

Mari Virtanen
vice ordförande

Bilaga 1. Till protokollets § 6 *SignWiki: materialinsamling och redaktionellt arbete*

Sammandrag av Janne Kankkonens och Pia Taalas presentationer

Signwiki-sidan på finlandssvenskt teckenspråk har över 3 000 teckensidor och därtill en kategori för [sagor och berättelser](#) med videor inspelade i varierande kontexter. En sida består också av [länkar](#) till material på eller om finlandssvenskt teckenspråk, som publicerats utanför Signwiki.

Nytt material på de finlandssvenska Signwiki-sidorna produceras vanligen så att Finlands Dövas Förbunds (FDF) arbetstagare arrangerar tematiska träffar dit frivilliga språkanvändare bjuds in. Dessa träffar filmas och editeras av FDF:s arbetstagare, varpå videomaterialet förs in i Signwiki. På videoinspelningarna syns oftast språkanvändarna själva. Under årens lopp kan man se hur språkanvändarnas delaktighet i materialproduktionen har haft en identitets- och språkstärkande effekt. Flera som medverkat har också upplevt det synliga resultatet som en belöning för deras insats.

I finlandssvenska Signwiki har hittills införts en mängd tecken som representerar grundläggande vokabulär. Tanken är att tecknen i Signwiki på sikt kan omarbetas till mer djupgående artiklar i [ordboken Suvi](#). Detta arbete kräver tid, men framskrider sakta men säkert. Finlandssvenska Signwiki innehåller för närvarande nästan ingen specialterminologi eftersom man prioriterat dokumentation av teckenspråkets grundlexikon.

Signwiki-sidan på finskt teckenspråk har över 6 000 teckensidor, som är tematiskt indelade i 167 olika [kategorier](#). Eftersom ordboken Suvi redan täcker ett omfattande grundlexikon används resurserna i Signwiki på tematiska kategorier. Temat för kategorierna är allt från specifik yrkesterminologi till exempelvis "namn på köpcentrum". I Signwiki kan man också dokumentera mindre etablerade tecken som t.ex. enbart används av en mindre grupp hobbyutövare.

Videomaterial samlas bland annat genom workshoppar. Därtill har tolkstuderande från Humak och Diak samlat material som en del av deras examensarbeten. I dessa fall har studenterna intervjuat teckenspråkiga om ett ämnesområde och därefter fört in materialet i Signwiki. Om teckenartiklar har skapats utifrån materialet är det alltid en Signwiki-arbetare eller en person med teckenspråk som modersmål som syns i den slutgiltiga inspelningen.

Ofta ställer personer frågor om ifall tecknet de använder är "rätt" och ifall det kan föras in i Signwiki. Redaktionens linje är att det inte finns rätta eller felaktiga tecken utan att om ett tecken används, kan det föras in i Signwiki. På detta vis synliggörs en naturlig variation, vilket kan inspirera till diskussion om språket. Inom redaktionen är man ändå medveten om att språkfrågor kan vara komplexa. Till exempel kan någon fundera på ifall ett tecken som används inom familjen passar i ett allmänt sammanhang. Dylika överväganden hör naturligtvis också till det redaktionella teckenarbetet.

Inom Signwikis redaktion har man länge funderat på ifall tecken från andra teckenspråk kunde föras in i Signwiki ifall begreppen saknar teckenmotsvarighet på finskt teckenspråk. Nu har redaktionen beslutat att testa på att samla tecken på arabiskt teckenspråk som har anknytning till islam.

Skillnaden mellan Signwiki och Suvi (finskt och finlandssvenskt teckenspråk)

- I jämförelse med Suvi redigeras material till Signwiki ofta mer lättsamt. Alla tecken i Signwiki behöver t.ex. inte vara allmänt använda och etablerade. I Suvi införs huvudsakligen enbart tecken som anses vara etablerade i språket och tecknets form, betydelse och användning klargörs innan publicering.
- I Signwiki kan tecken enbart föras in som artiklar med ett finskt eller svenskt ord som huvudenhet (för uppslagsord, se [exempel 1](#), [exempel 2](#)). I Suvi kan däremot ett tecken stå som huvudenhet (för uppslagstecken se [exempel 1](#), [exempel 2](#)) varpå det också är möjligt att ge en mer djupgående beskrivning av tecknets form, betydelse och funktion.
- Det som ger Signwiki ett stort värde är att materialet representerar tecknare av olika ålder, bakgrund och geografisk härkomst, vilket synliggör språklig variation i hela Finland. Videorna tecknas därtill av ett tiotal olika personer¹, vilket också synliggör olika personers individuella handstilar.

---

¹ (information som inte tog upp på mötet:) På Signwiki-webbsidan på finskt teckenspråk tecknas videor av 84 olika personer och på webbsidan på finlandssvenskt teckenspråk av 54 olika personer.

Bilaga 2. Till protokollets § 10 Förkortningar för finskt och finlandssvenskt teckenspråk på skriven finska och svenska

VIITTOMAKIELI TECKENSPRÅK	VAIHTOEHTOISET LYHENTEET ALTERNATIVA FÖRKORTNINGAR	TAIVUTUS BÖJNING	ÄÄNTÄMINEN UTTAL
suomalainen viittomakieli	SVK	SVK:ssa	[äs vee koossa]
	svk	svk:ssä	[suomalaisessa viittomakielessä]
	suom. vk.	suom. vk:ssä	[suomalaisessa viittomakielessä]
suomenruotsalainen viittomakieli	SRVK	SRVK:ssa	[äs är vee koossa]
	srvk	srvk:ssä	[suomenruotsalaisessa viittomakielessä]
	suom.ruots. vk.	suom.ruots. vk:ssä	[suomenruotsalaisessa viittomakielessä]
	suomenr. vk.	suomenr. vk:ssä	[suomenruotsalaisessa viittomakielessä]
finlandssvenskt teckenspråk	FSTS		[eff es te: es]
	fisv. tsp.		[finlandssvenskt teckenspråk]
	fisv. teckenspråk		[finlandssvenskt teckenspråk]
finskt teckenspråk	FTS		[eff te: es]
	fi. tsp.		[finskt teckenspråk]
	fi. teckenspråk		[finskt teckenspråk]
Finnish Sign Language	FinSL		
Finland-Swedish Sign Language	FinSSL		
svenskt teckenspråk	STS		
norsk tegnspråk	NTS		

dansk tegnsprog	DTS		
íslenskt táknmál	ÍTM		